

ÖZET

DEREBAĞ (YAHYALI-KAYSERİ) BÖLGESİNDEKİ PB-ZN YATAKLARININ MİNERALOGİSİ VE PARAJENEZİ VE JEOLJİSİ

TURAN, Ender *Niğde Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı*
Danışman: Yrd. Doç. Dr. M. Gürhan YALÇIN

Bu çalışmada, Derebağ (Yahyalı-Kayseri) mevkiinde bulunan Pb-Zn cevherleşmesinin jeolojisi, mineralojisi ve jenezinin belirlenmesi amaçlanmıştır. İnceleme alanı, Orto Toroslar'da, nap tektoniğinin kırık ve faylarının yoğun olduğu bir alan içerisinde yer almaktadır. Devoniyen-Alt Kratase zaman aralığında oluşan çeşitli özelliklerdeki karbonatlı kayalar içerisinde, irili ufaklı çok sayıda kursun-çinko cevherleşmesi damar, damarcık ve genellikle K-G, D-B ve KD-GB yönlerindeki tektonik kırıklarla karst boşluklarında gözlenmektedir. Söz konusu yataklarda birincil cevher minerali olarak galenit, sfalerit, pirit, kalkopirit, fahlerz (frayberjit), ikincil mineral olarak smitsonit, serüzit, anglezit, hidrozinkit, malakit, azurit, lepidokrokite, gang minerali olarak ise kalsit, dolomit ve kil mineralleri belirlenmiştir. Cevher parajenezlerine ait oluşan bu mineraller ve bunların optik özellikleri ile sfalerit ve galenitin bünyesinde bulunan Fe, Cu, Mn, Al, Mg, Ni, Ti, V, W, Co, Cd ve Ge elementlerinin varlığı, bize cevherleşmenin hidrotermal olarak oluştuğuna işaret etmektedir. Cevherin kaynağını, levha hareketlerine göre oluşan ve inceleme alanına yakın civarında görülen Üst Paleosen-Alt Eosen yaşlı Yahyalı Granatoid'ine bağlı metal iyonlarınca zengin cevher magmasının zayıf zonları kat ederek yankayaçların kırık ve çatlaklarına yerleşmiş olabileceği düşünülmektedir. Söz konusu, cevherin yerleşiminden sonra, atmosferik şartlar ve hidrotermal etkileşim sonucu karstlaşma, remobilizasyon ile damarlar içerisindeki sedimantasyon sonucu cevherleşme son halini almıştır.

Anahtar sözcükler: Kursun, Çinko, Cevher Mineralleri, Hidrotermal, Aladağlar

ABSTRACT

GEOLOGY, MINERALOGY AND GENESIS OF ZINC-LEAD DEPOSITS OF DEREBAĞ (YAHYALI-KAYSERİ) REGION

TURAN, Ender *University of Niğde Graduate School of Natural and Applied Sciences Department of Geological Engineering*
Supervisor: Assist. Prof. Dr. M. Gürhan YALÇIN

In this project, geology, mineralogy and genesis of Pb-Zn minerals have been Derebağ (Yahyalı-Kayseri) region. The area under investigation in middle Taurus mountain lies when fault and cracks of nape tectonic are mostly seen. In the period from Devonian to Lower Cretaceous, a number of small and big lead-zinc mineralization with in numerous different carbonates-rocks deposited are found an carst caved as veins, vein like and generally along the tectonic fractures trending N-S and NE-SW directions

In the above mentioned deposits, primary one minerals galena, sphalerite, pyrite, kaskopyrite, freibergite, secondary ore minerals; ceruzite, anglesite, smithsonite, hidrozinkite, malachite, azurite and lepidocrosite, gang minerals calsite, dolomite, clay minerals are determined. The minerals paragenesis and the features of these with the existence of sphalerite and galena which contain Fe, Cu, Mn, Al, Mg, Ni, Ti, V, W, Co, Cd and Ge, additionally existance, belongs to the same paragenesis, indicate that mineralization took place by hydrothermal processes. Ore deposit, is thought to be formed from magma rich in metal ions which belong to Yahyalı Granatoid formed in the period from upper Paleocene to Lower Eocene that is seen in the study region and dependly on tectonic plate movement, it goes through weak zones and remains in the break fractures of side rock after this movement, this remnant one takes its final form the sedimentation which takes places in vein by mobilization and the formation of carst due to atmospheric condition and hydrothermal reactions.

Key Words: Lead, Zinc, Ore Minerals, Hydrotermal, Aladağlar